

Použitá literatura

1. Adler, S. S., Beckers, D., & Buck, M. (2008). *PNF in practice: an illustrated guide* (3rd ed.). Heidelberg: Springer.
2. Allan, K., & Devereux, G. Diet and Asthma: nutrition implications from prevention to treatment. *Journal of the American Dietetic Association*, 111, 258–268.
3. Allen, S., Britton, J., & Leonardi-Bee, J. (2009). Association between antioxidant vitamins and asthma outcomes: systematic review and meta-analysis. *Thorax*, 64, 610–619.
4. Allen, S., Britton, J. R., & Leonardi-Bee, J. A. (2009). Association between antioxidant vitamins and asthma outcome measures: systematic review and meta-analysis. *Thorax*, 64, 610–619.
5. American Thoracic Society (1999). Pulmonary rehabilitation. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 159, 1666–1682.
6. American Thoracic Society (2002). ATS statement. Guidelines for the six-minute walk test. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 166, 111–117.
7. ATS/ERS (2006). Statement on pulmonary rehabilitation. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 173, 1390–1413.
8. Bethune, D. (2002). Neurological facilitation of respiration (170–181). In Pryor, J. A., & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
9. Beauchamp, M. K., Brooks, D., & Goldstein, R. S. (2010). Deficits in postural control in individuals with COPD: emerging evidence for an important secondary impairment. *Multidisciplinary Respiratory Medicine*, 5, 417–421.
10. Beauchamp, M. K., Janaudis-Ferreira, T., Parreira, V., Romano, J. M., Woon, L., Goldstein, R. S., & Brooks, D. (2013). A randomized controlled trial of balance training during pulmonary rehabilitation for individuals with COPD. *Chest*, 144, 1803–1810.
11. Bibbò, S., Ianiro, G., Giorgio, V., Scaldaferrì, F., Masucci, L., Gasbarrini, A., & Cammarota, G. (2016). The role of diet on gut microbiota composition. *European Review for Medical and Pharmacological Sciences*, 20, 4742–4749.
12. Bolton, C. E., Bevan-Smith, E. F., Blakey, J. D. et al. (2013). British Thoracic Society guideline on pulmonary rehabilitation in adults. *Thorax*, 68(Suppl. 2), i11–i30.
13. Boueri, F. M. V., Bucher-Bartelson, B. L., Glenn, K. A., & Make, B. J. (2001). Quality of life measured with a generic instrument (Short Form-36) improves following pulmonary rehabilitation in patients with COPD. *Chest*, 119, 77–84.
14. Braman, S. S. (2005). Update on the ATS guidelines for COPD. *Medscape Pulmonary Medicine*, 9, Retrieved 27. 1. 2006 from Medscape Pulmonary Medicine online on the World Wide Web: <http://www.medscape.com/viewarticle/498648>.
15. Brehm, J. M., Schuemann, B., Fuhlbrigge, A. L., Hollis, B. W., Strunk, R. C., Zeiger, R. S., Weiss, S. T., & Litonjua, A. A. (2010). Serum vitamin D levels and severe asthma exacerbations in the Childhood Asthma Management Program study. *Journal of Allergy and Clinical Immunology*, 126, 52–58. e5.
16. Brehm, J. M., Acosta-Pérez, E., Klei, L., Roeder, K., Barmada, M., Boutaoui, N. et al. (2012). Vitamin D Insufficiency and Severe Asthma Exacerbations in Puerto Rican Children. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 186, 140–146.
17. BTS (2001). Pulmonary rehabilitation. *Thorax*, 56, 827–834.
18. Burge, S., Chan-Yeung, M., Donohue, J., Gross, N. J., Magnussen, H., Mahler, D. et al. (2004). *Global initiative for chronic obstructive pulmonary disease*. Retrieved 5. 3. 2005 on the World Wide Web: www.goldcopd.com/pg2004clean.pdf.
19. Burianová, K., Zdařilová, E., Mayer, M., & Ošťádal, O. (2006). Poruchy dýchání u neurologicky nemocných. *Neurologie pro praxi*, 1, 46–48.
20. Bystroň, J. (2009). Moderní léčba průduškového astmatu. *Interní medicína pro praxi*, 11, 106–110.
21. Cahalin, L. P. (2004). Pulmonary evaluation (221–272). In DeTurk, W., & Cahalin, L. (eds.), *Cardiovascular and pulmonary physical therapy*. New York: McGraw-Hill.
22. Calverley, P. M. A. (2004). The GOLD Classification Has Advanced Understanding of COPD. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 170, 211–214.
23. Calverley, P. M. A. (2005). Control of breathing. *European Respiratory Monograph*, 31, 44–56.
24. Canoy, D., Luben, R., Welch, A., Bingham, S., Wareham, N., Day, N., & Khaw, K. T. (2004). Abdominal obesity and respiratory function in Men and Women in EPIC-Norfolk Study, United Kingdom. *American Journal of Epidemiology*, 159, 1140–1149.

25. Caruana-Montaldo, B., Gleeson, K., & Zwillich, C. W. (2000). The Control of Breathing in Practice. *Chest*, 117, 205-225.
26. Collins, S. M., & Cocanour, B. (2004). Anatomy of the cardiopulmonary system (73-94). In DeTurk, W. E., & Cahalin, L. P. *Cardiovascular and pulmonary physical therapy*. New York: McGraw-Hill.
27. Confino-Cohen, R., Brufman, I., Goldberg, A., & Feldman, B. S. (2014). Vitamin D, asthma prevalence and asthma exacerbations: a large adult population-based study. *Allergy*, 69, 1673-1680.
28. Cooper, Ch. B. (2001). Exercise in chronic pulmonary disease: limitations and rehabilitation. *Medicine & Science in Sports & Exercise*, 33, 643-646.
29. Cox, L. M., & Blaser, M. J. (2015). Antibiotics in early life and obesity. *Nature Reviews Endocrinology*, 11(3), 182-190.
30. Čápková, J. (2008). *Terapeutický koncept „Bazální programy a podprogramy“*. Ostrava: Repronis.
31. Čumpelík, J. (2006). Reakce bránice na změnu držení těla v obrazech magnetické rezonance. In Kotlík, K. (ed.), *Mladí Evropané ve vědě 2005*, Sborník příspěvků mezinárodní studentské vědecké konference 13.-14. 4. 2005. Praha: UK, Fakulta tělesné výchovy a sportu.
32. Čumpelík, J., Véle, F., Veverková, M., Strnad, P., & Krobot, A. (2006). Vztah mezi dechovými pohyby a držním těla. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 13, 62-70.
33. Datta, D., & ZuWallak, R. (2004). High versus low intensity exercise training in pulmonary rehabilitation: is more better? *Chronic Respiratory Disease*, 1, 143-149.
34. Dean, E. (2002). Effects of positioning and mobilization (143-159). In Pryor, J. A., & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
35. Dindoš, J. (2006). Kašel, jeho diagnostika a léčba. *Interní medicína pro praxi*, 2, 62-66.
36. Dindoš, J. (2010). Včasná diagnostika chronické obstrukční plicní nemoci, léčba a její farmakoekonomické výhody. *Interní medicína pro praxi*, 12, 186-190.
37. Dragomirecká, E. (2006). Česká verze dotazníku kvality života WHOQOL - překlad položek a konstrukce škál. *Psychiatrie*, 10, 68-73.
38. Dvořák, R., & Holibka, V. (2006). Nové poznatky o strukturálních předpokladech koordinace funkce bránice a břišní muskulatury. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 13, 55-61.
39. Enright, S. (2002). Inspiratory muscle training (182-187). In Pryor, J. A. & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
40. Feitová, S. (1999). Zátěž (267-284). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
41. Ferreira, I. M., Brooks, D., White, J., & Goldstein, R. (2012). Nutritional supplementation for stable chronic obstructive pulmonary disease. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, 12.
42. Fink, J. B. (2007). Forced expiratory techniques, directed cough and autogenic drainage. *Respiratory Care*, 52, 1210-1223.
43. Fišerová, J. (2003). Význam vyšetření plicních funkcí (9-12). In Fišerová, J., Chlumský, J., Šatinská, J. et al., *Funkční vyšetření plic*. Praha: Ceum.
44. Fitting, J. W. (2001). Respiratory muscles in chronic obstructive pulmonary disease. *Swiss Medical Weekly*, 131, 483-486.
45. Foglio, K., Bianchi, L., Bruletti, G., Battista, L., Pagani, M., & Ambrosino, N. (1999). Long-term effectiveness of pulmonary rehabilitation in patients with chronic airway obstruction. *European Respiratory Journal*, 13, 125-132.
46. Foglio, K., Bianchi, L., & Ambrosino, N. (2001). Is it really useful to repeat outpatient pulmonary rehabilitation programs in patients with chronic airway obstruction? A 2-year controlled study. *Chest*, 119, 1696-1704.
47. Garrod, R. (2004). Disability and handicap in COPD (1-10). In Garrod, R. (Ed.), *Pulmonary rehabilitation - an interdisciplinary approach*. London: Whurr Publishers.
48. Gelb, A. F., Zamel, N., & Krishnan, A. (2008). Physiologic similarities and differences between asthma nad chronic obstructive pulmonary disease. *Current Opinion in Pulmonary Medicine*, 14, 24-30.
49. Genser, L., Poitou, C., Brot-Laroche, É., Rousset, M., Vaillant, J.-C., Clément, K., et al. (2016). L'altération de la perméabilité intestinale: chaînon manquant entre dysbiose et inflammation au cours de l'obésité? *Médecine/sciences*, 32, 461-469.
50. Gibson, G. J. (2005). Obesity, respiratory function and breathlessness. *Thorax*, 55, 541-544.
51. GINA (2018). *Global initiative for asthma: global strategy for asthma management and prevention* [online]. Retrieved 1. 5. 2018 on the World Wide Web: <http://www.ginasthma.org>.
52. GOLD (2008). *Global initiative for chronic obstructive pulmonary disease* [online]. Retrieved 15. 4. 2009 on the World Wide Web: <http://www.goldcopd.org/Guidelineitem.asp?l1=2&l2=1&intId=2003>.
53. GOLD (2009). *Global strategy for diagnosis, management, and prevention of COPD*. Retrieved 2. 10. 2010 on the World Wide Web: <http://www.goldcopd.com/Guidelineitem.asp?l1=2&l2=1&intId=2003>.
54. GOLD (2017). *Global strategy for diagnosis, management, and prevention of COPD*. Retrieved 1. 5. 2018 on the World Wide Web: <https://goldcopd.org/>.

55. Gosselink, R. (2005). Respiratory physiotherapy (186–194). In Conner, C. F., Amrosino, N., & Goldstein, R. S. (Eds.). *Pulmonary rehabilitation*. London: Hodder Arnold.
56. Green, R. H., Singh, S. J., Williams, J., & Morgan, M. D. L. (2001). A randomised controlled trial of four weeks versus seven weeks of pulmonary rehabilitation in chronic obstructive pulmonary disease. *Thorax*, *56*, 143–145.
57. Guo, C.-H., Liu, P.-J., Lin, K.-P., & Chen, P.-C. (2012). Nutritional supplement therapy improves oxidative stress, immune response, pulmonary function, and quality of life in allergic asthma patients: an open-label pilot study. *Alternative Medicine Review: A Journal of Clinical Therapeutic*, *17*, 42–56.
58. Gúth, A. et al. (2004). *Vyšetřovací metodiky v rehabilitácii pre fyzioterapeutov*. Bratislava: Liečreh Gúth.
59. Hadjikoutis, S., Pickersgill, T. P., Dawson K., & Wiles, C. M. (2000). Abnormal patterns of breathing during swallowing in neurological disorders. *Brain*, *123*, 1863–1873.
60. Hallin, R., Gudmundsson, G., Suppli Ulrik, C., Nieminen, M. M., Gislason, T., Lindberg, E. et al. (2007). Nutritional status and long-term mortality in hospitalised patients with chronic obstructive pulmonary disease (COPD). *Respiratory Medicine*, *101*, 1954–1960.
61. Hallstrand, T. S., Bates, P. W., & Schoene, R. B. (2000). Aerobic conditioning in mild asthma decreases the hyperpnea of exercise and improves exercise and ventilatory capacity. *Chest*, *118*, 1460–1469.
62. Harik-Khan, R. I., Wise, R. A., Fozard, J. L. (1998). Determinants of maximal inspiratory pressure. The Baltimore Longitudinal Study of Aging. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, *158*, 1459–64.
63. Harrison, S. L., Beauchamp, M. K., Sibley, K., Araujo, T., Romano, J., Goldstein, R. S., & Brooks, D. (2015). Minimizing the evidence-practice gap – a prospective cohort study incorporating balance training into pulmonary rehabilitation for individuals with chronic obstructive pulmonary disease. *BMC pulmonary medicine*, *15*, 73.
64. Heffner, J. E., & Repine, J. E. (1989). Pulmonary strategies of antioxidant defense. *American Review of Respiratory Disease*, *140*, 531–554.
65. Heulens, N., Korf, H., Cielen, N., De Smidt, E., Maes, K., Gysemans, C. et al. (2015). Vitamin D deficiency exacerbates COPD-like characteristics in the lungs of cigarette smoke-exposed mice. *Respiratory Research*, *16*, 110.
66. Hilger, J., Friedel, A., Herr, R., Rausch, T., Roos, F., Wahl, D. A. et al. (2014). A systematic review of vitamin D status in populations worldwide. *The British Journal of Nutrition*, *111*, 23–45.
67. Hlobil, Z., Hnátek, J., Šabová, E., Malý, M., & Vondra, V. (2003). Kvalita života nemocných s CHOPN, prostou bronchitidou a AB, léčených v Lázních Luhačovice. *Studia Pneumologica et Phthiseologica*, *63*, 100–106.
68. Hodder, R. (2005). The role of collaborative self-management education in pulmonary rehabilitation (205–218). In Donner, C., Goldstein, R., & Ambrosino, N., *Pulmonary Rehabilitation*. London: Hodder Arnold.
69. Hodges, P. W., Butler, J. E., McKenzie, D. K., & Gandevia, S. C. (1997). Contraction of the human diaphragm during rapid postural adjustments. *Journal of Physiology*, *505*, 539–548.
70. Hodges, P. W., & Gandevia, S. C. (2000). Activation of the human diaphragm during a repetitive postural task. *Journal of Physiology*, *522*, 539–548.
71. Holland, A. E., Spruit, M. A., Troosters, T., Puhan, M. A., Pepin, V. et al. (2014). An official European Respiratory Society/American Thoracic Society technical standard: field walking tests in chronic respiratory disease. *Eur Respir J*, *44*, 1428–1446.
72. Homolka, J. (2006). Pneumologie (359–424). In Klener, P. (ed.). *Vnitřní lékařství* (3rd ed.). Praha: Galén, Karolinum.
73. Homolka, J., & Erban, J. (1996). Dlouhodobá domácí oxygenoterapie (90–95). In Drábková, J. et al. *Péče o nemocné chronickou obstrukční plicní nemocí v České republice*. Praha: Jalna.
74. Hrachovina, V., & Marešová, D. (1996). Fyziologie dýchání (167–182). In Trojan, S. et al., *Lékařská fyziologie* (2nd ed.). Praha: Grada, Avicenum.
75. Hrazdířová, A. (2005). Fyziologie dýchacích cest (7–11). In Kolek, V. (ed.), *Pneumologie pro magistry a bakaláře*. Olomouc: UP.
76. Hrazdířová, A., Merta, Z., & Skříčková, J. (2008). Vyšetření hrudníku a plic (51–62). In Špinar, J. et al., *Propedeutika a vyšetřovací metody vnitřních nemocí*. Praha: Grada.
77. Hu, G., & Cassano, P. (2000). Antioxidants and pulmonary function: The third National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES III). *American Journal of Epidemiology*, *151*, 975–981.
78. Hui, P. K., & Hewitt, A. B. (2003). A simple pulmonary rehabilitation program improves health outcomes and reduces hospital utilization in patients with COPD. *Chest*, *124*, 94–97.
79. Chaitow, L., & Bradley, D. (2002). The structure and function of breathing (1–41). In Chaitow, L., Bradley, D. & Gilbert, Ch. (eds.), *Multidisciplinary approaches to breathing pattern disorders*. Edinburgh: Churchill Livingstone.

80. Chatzi, L., & Kogevinas, M. (2009). Prenatal and childhood Mediterranean diet and the development of asthma and allergies in children. *Public Health Nutr.* 12, 1629–1634.
81. Chetta, A., Pisi, G., Aiello, M., Tzani, P., & Olivieri, D. (2009). The walking capacity assessment in the respiratory patient. *Respiration*, 77, 361–367.
82. Chlumský, J., Fišerová, J., Satinská, J., Zindr, V., Koblížek, V., & Křepelka, J. (2008). Doporučený postup pro interpretaci základních vyšetření plicních funkcí. *Studia pneumologica et phthiseologica*, 68, 26–31.
83. Chrobák, L. (2007). Vyšetření hrudníku (51–66). In Chrobák, L. et al., *Propedeutika vnitřního lékařství*. Praha: Grada.
84. Ingebrigtsen, T. S., Marott, J. L., Vestbo, J., Nordestgaard, B. G., Hallas, J., & Lange, P. (2015). Gastro-esophageal reflux disease and exacerbations in chronic obstructive pulmonary disease. *Respirology*, 20, 101–107.
85. Janda, V., & Vávrová, M. (1992). Metodika senzomotorické stimulace. *Rehabilitácia*, 25, 14–34.
86. Jandová, D. (2008). Přírodní léčivé zdroje ČR. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 2, 44–56.
87. Janssens, W., Bouillon, R., Claes, B., Carremans, C., Lehouck, A., Buyschaert, I. et al. (2010). Vitamin D deficiency is highly prevalent in COPD and correlates with variants in the vitamin D-binding gene. *Thorax*, 65, 215–220.
88. Jones, P. W. (1995). Issues concerning health-related quality of life in COPD – chronic obstructive pulmonary disease – supplement. *Chest*, 107, 187–193.
89. Jordanoglou, J. B. (1995). Rib motion in health and disease (1071–1098). In Ch. Roussos (Ed.), *Thorax*. New York: Marcel Dekker.
90. Junniper, E. F. (1997). How important is quality of life in pediatric asthma? *Pediatric Pulmonology*, 15, 17–21.
91. Kandus, J., & Paleček, F. (1999). Dýchací cesty – odpor (89–121). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
92. Kandus, J., & Satinská, J. (2001). *Stručný průvodce lékaře po plicních funkcích*. Brno: Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví.
93. Kapandji, I. A. (1974). *The Physiology of the Joints*, Volume 3 – The Trunk and the Vertebral Column (2nd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
94. Kašák, V. (2005a). *Asthma bronchiale: průvodce ošetřujícího lékaře*. Praha: Maxdorf.
95. Kašák, V. (2005b). Aktuální klinická doporučení pro léčbu astmatu. *Interní medicína pro praxi*, 4, 178–181.
96. Kašák, V. (2006). *Chronická obstrukční plicní nemoc: průvodce ošetřujícího lékaře*. Praha: Maxdorf.
97. Kašák, V. (2010a). Asthma bronchiale v roce 2010. *Studia pneumologica et phthiseologica*, 70, 135–137.
98. Kašák, V. (2010b). Asthma bronchiale (70–104). In Kolek, V., & Kašák, V. et al., *Pneumologie vybrané kapitoly pro praxi*. Praha: Maxdorf.
99. Kašák, V. (2010c). Chronická obstrukční plicní nemoc (33–69). In Kolek, V., & Kašák, V. et al., *Pneumologie: vybrané kapitoly pro praxi*. Praha: Maxdorf.
100. Kašák, V., & Kašáková, E. (2017). *Inhalační systémy*. Praha: Maxdorf.
101. Kašák, V., & Koblížek, V. (2017). Chronická obstrukční plicní nemoc (131–162). In Kolek, V., Kašák, V., & Vašáková, M. et al., *Pneumologie* (3rd ed.). Praha: Maxdorf Jessenius.
102. Kašák, V. & Teřl, M. (2017). Asthma bronchiale (164–191). In Kolek, V., Kašák, V., & Vašáková, M. et al., *Pneumologie* (3rd ed.). Praha: Maxdorf Jessenius.
103. Keranis, E., Makris, D., Rodopoulou, P., Martinou, H., Papamakarios, G., Daniil, Z. et al. (2010). Impact of dietary shift to higher-antioxidant foods in COPD: a randomised trial. *European Respiratory Journal*, 36, 774–780.
104. Kesten, S., Cassaburi, R., Kukavka, D., & Cooper, C. B. (2008). Improvement in self reported exercise participation with combination of tiotropium and rehabilitative exercise training in COPD patients. *International Journal of Chronic Obstructive Pulmonary Disease*, 3, 127–136.
105. King, D. A., Cordova, F., & Scharf, S. M. (2008). Nutritional aspects of chronic obstructive pulmonary disease. *Proceedings of the American Thoracic Society*, 5, 519–523.
106. Kisner, C., & Colby, A. C. (2002). *Therapeutic exercise, foundations and techniques* (4th ed.). Philadelphia: F. A. Davis Company.
107. Klener, P. (2006). Nejčastější příznaky vnitřních chorob (23–58). In Klener, P. (ed.), *Vnitřní lékařství* (3rd ed.). Praha: Galén, Karolinum.
108. Klimešová, I., & Stelzer, J. (2013). *Fyziologie výživy*. Olomouc, Česká republika: Univerzita Palackého.
109. Kobesova, A., & Kolar, P. (2014). Developmental kinesiology: three levels of motor control in the assessment and treatment of the motor system. *Journal of bodywork and movement therapies*, 18, 23–33.
110. Koblížek, V. (2005). Plicní hyperinflace a tolerance zátěže u pacientů s CHOPN. *Medicína pro promoci*, 6, 81–86.

111. Koblížek, V., Chlumský, J., Zindr, V., Neumannová, K., Zatloukal, J., Zak, J. et al. (2013). Chronic obstructive pulmonary disease: official diagnosis and treatment guidelines of the Czech Pneumological and Phthisiological society; a novel phenotypic approach to COPD with patient-oriented care. *Biomedical Papers*, 157, 189–201.
112. Koblížek, V., Chlumský, J., Zindr, V., Neumannová, K., Zatloukal, J., Kociánová, J. et al. (2016). Stabilní CHOPN (16–34). In Kolek, V. a kol., *Doporučené postupy v pneumologii*. Praha: Maxdorf Jessenius.
113. Koblížek, V., Kolek, V., Zatloukal, J. (2017). Anamnéza a fyzikální vyšetření v pneumologii (19–31). In Kolek, V., Kašák, V., & Vašáková, M. a kol., *Pneumologie* (3rd ed.). Praha: Maxdorf Jessenius.
114. Koblížek, V., Sedlák, V., Paráková, Z., Král, B., & Salajka, F. (2006). Obtížně léčitelné astma (OLA) – přístup k pacientovi s těžkým astmatem. *Alergie*, 8 (Suppl. 1), 46–48.
115. Kohout, P. (2011). Výživa u pacientů s idiopatickými středními záněty. *Postgraduální medicína*, 2, 122–127.
116. Kolář, P. (2001a). Význam posturální aktivity pro včasný záchyt pacientů s dětskou mozkovou obrnou. *Pediatric pro praxi*, 4, 190–194.
117. Kolář, P. (2001b). Systematizace svalových dysbalancí z pohledu vývojové kineziologie. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 4, 152–164.
118. Kolář, P. (2002). Vadné držení z pohledu posturální ontogeneze. *Pediatric pro praxi*, 3, 106–109.
119. Kolář, P. (2006). Vertebrogenní obtíže a stabilizační funkce svalů: diagnostika. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 13, 155–170.
120. Kolář, P., & Lewit, K. (2005). Význam hlubokého stabilizačního systému v rámci vertebrogenních obtíží. *Neurologie pro praxi*, 5, 270–275.
121. Kolek, V. (1997). *Antimikrobiální léčba u chronické obstrukční plicní nemoci*. Triton, Praha.
122. Kolek, V. (2001). Diferenciální diagnostika kašle. *Interní medicína pro praxi*, 11, 517–521.
123. Kolek, V. (2000). *Chronický kašel: příčiny, diagnostika, léčba*. Praha: Vltavín.
124. Kolek, V., Kašák, V., Vašáková, M. et al. (2017). *Pneumologie*. Praha: Maxdorf.
125. Kopřiva, F. (2003). *Chronický eosinofilní zánět a asthma bronchiale*. Praha: Maxdorf.
126. Kováčiková, V. (1998). Reeducace dechových funkcí Vojtovou metodou. *Rehabilitácia*, 31, 87–91.
127. Kovacikova, Z., Neumannová, K., Bizovska, L., Rydlova, J., Siska, M., & Janura, M. (2015). Postural stability in school-age children with mild bronchial asthma disease (a pilot study). *Journal of Asthma*, 53, 11–14.
128. Kováčiková, Z., Neumannová, K., Rydlová, J., Bizovská, L., & Janura, M. (2018). The effect of balance training intervention on postural stability in children with asthma. *Journal of Asthma*, 55, 502–510.
129. Křivohlavý, J. (2001). *Psychologie zdraví*. Praha: Portál.
130. Laghi, F., & Tobin, M. J. (2003). Disorders of the respiratory muscles. *American Journal of Respiratory Critical Care Medicine*, 168, 10–48.
131. Lannefors, L., Button, B., & McIlwaine, M. (2004). Physiotherapy in infants and young children with cystic fibrosis: current practice and future developments. *Journal of the Royal Society of Medicine (Supplement)*, 94, 1–18.
132. Lee, A. L., Harrison, S. L., Goldstein, R. S., & Brooks, D. (2015). Pain and its clinical associations in individuals with COPD: a systematic review. *Chest*, 147, 1246–1258.
133. Lee, S.-A., Joshi, P., & Kim, W. J. (2015). The effect of dietary antioxidant on the COPD risk: the community-based KoGES (Ansan–Anseong) cohort. *International Journal of Chronic Obstructive Pulmonary Disease*, 10, 2159.
134. Lehouck, A., Mathieu, C., Carremans, C., Baeke, F., Verhaegen, J., Van Eldere, J. et al. (2012). High Doses of Vitamin D to Reduce Exacerbations in Chronic Obstructive Pulmonary Disease. *Annals of Internal Medicine*, 156, 105–114.
135. Lewit, K. (2001a). Rehabilitace u poruch pohybové soustavy. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 8, 4–17.
136. Lewit, K. (2001b). Rehabilitace u poruch pohybové soustavy, část II. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 8, 139–151.
137. Lewit, K. (2003). *Manipulační léčba v myoskeletální medicíně* (5th ed.). Praha: Sdělovací technika.
138. Lewit, K., Janda, V., & Veverková, M. (1998). Dýchací synkinézy – polyelektromyografická studie. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 5, 3–7.
139. Litonjua, A. A., & Gold, D. R. (2008). Asthma and obesity: common early-life influences in the inception of disease. *The Journal of allergy and clinical immunology*, 121, 1075–1084, quiz 1085–1086.
140. Lötters, F., Tol, B., Kwakkel, G., & Gosselink, R. (2002). Effect of controlled inspiratory muscle training in patients with COPD: a meta-analysis. *European Respiratory Journal*, 20, 570–576.
141. Máček, M., & Máčková, J. (2009). Nové pohledy a možnosti v pohybové léčbě CHOPN. *Medicina Sportiva Bohemica & Slovaca*, 18, 38–45.
142. Máček, M., Máčková, J., & Smolíková, L. (2010). Počet kroků jako ukazatel tělesné zdatnosti. *Medicina Sportiva Bohemica & Slovaca*, 19, 115–120.

143. Máček, M., & Smolíková, L. (1995). *Pohybová léčba u plicních chorob*. Praha: Viktoria Publishing.
144. Máček, M., & Smolíková, L. (2002). *Fyzioterapie a pohybová léčba u chronické obstrukční plicní nemoci*. Praha: Vltavín.
145. Mador, M. J., & Bozkanat, E. (2001). Skeletal muscle dysfunction in chronic obstructive pulmonary disease. *Respiratory Research*, 2, 216–224.
146. Malínský, J., & Lichnovský, V. (2006). *Přehled embryologie člověka v obrazech*. Olomouc: UP.
147. Mallampalli, A. (2004). Nutritional management of the patient with chronic obstructive pulmonary disease. *Nutrition in Clinical Practice*, 19, 550–556.
148. Maltais, F., Hamilton, A., Marciniuk, D., Hernandez P, Sciruba, F. C., Richter, K., Kesten, S., & O'Donnell, D. (2005). Improvement of symptom – limited exercise performance over 8 h with once daily tiotropium in COPD patients. *Chest*, 128, 1168–1178.
149. Marel, M. (1996). Patofyziologie CHOPN (33–34). In Drábková, J. et al., *Péče o nemocné chronickou obstrukční plicní nemocí v České republice*. Praha: Jalna.
150. Martineau, A. R., Cates, C. J., Urashima, M., Jensen, M., Griffiths, A. P., Nurmatov, U. et al. (2016). Vitamin D for the management of asthma. *Cochrane Database of Systematic Reviews*, (9).
151. Martineau, A. R., James, W. Y., Hooper, R. L., Barnes, N. C., Jolliffe, D. A., Greiller, C. L. et al. (2015). Vitamin D3 supplementation in patients with chronic obstructive pulmonary disease (ViDiCo): a multicentre, double-blind randomised controlled trial. *Lancet Respiratory Medicine*, 3, 120–130.
152. Mauad, T., & Dolhnikoff, M. (2008). Pathologic similarities and differences between asthma nad chronic obstructive pulmonary disease. *Current Opinion in Pulmonary Medicine*, 14, 31–38.
153. McCarthy, B., Casey, D., Devane, D., Murphy, K., Murphy, E., & Lacasse, Y. (2015). Pulmonary rehabilitation for chronic obstructive pulmonary disease. *The Cochrane Library*, 1–209.
154. McConnell, A. (2013). *Respiratory muscle training*. Edinburgh: Churchill Livingstone.
155. McDonald, E., & Ram, F. S. F. (2017). Pulmonary rehabilitation using regular physical exercise for the management of patients with asthma. *Journal of Novel Physiotherapy and Physical Rehabilitation*, 4, 1–8.
156. McKenzie, C., Tan, J., Macia, L., & Mackay, C. R. (2017). The nutrition-gut microbiome-physiology axis and allergic diseases. *Immunological Reviews*, 278, 277–295.
157. Měrková, H., Neumannová, K., Dvořák, R. (2015). Vliv akrální koaktivační terapie na sílu výdechových svalů a na rozvíjení hrudníku. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 22, 51–56.
158. Morgan, M. D. L., & Britton, J. R. (2003). Chronic obstructive pulmonary disease. Non-pharmacological management of COPD. *Thorax*, 58, 453–457.
159. Morgan, M. D. L., Calverley, P. M. A., Clark C. J., Davison, A. C., Garrod, R., Goldman, J. M. et al. (2001). Pulmonary rehabilitation. *Thorax*, 56, 827–834.
160. Morgan, B. J., & Dempsey, J. A (2004). Physiology of the cardiovascular and pulmonary systems (95–122). In DeTurk, W., & Cahalin, L. (eds.), *Cardiovascular and pulmonary physical therapy*. New York: McGraw-Hill.
161. Morris, A. J. (2006). *Potravinové alergie*. Middelfart: Hindgavl Slot.
162. Murr, C., Schroecksadel, K., Winkler, C., Ledochowski, M., & Fuchs, D. (2005). Antioxidants may increase the probability of developing allergic diseases and asthma. *Medical Hypotheses*, 64, 973–977.
163. Musil, J., Vondra, V., & Konštanský, S. (2008). *Chronická obstrukční plicní nemoc: doporučený diagnostický a léčebný postup pro všeobecné praktické lékaře*. Praha: Společnost všeobecného lékařství ČLS JEP.
164. Neumannová, K. (2011). Rozvíjení hrudníku, ventilační parametry a vybrané kineziologické ukazatele u nemocných s asthma bronchiale a chronickou obstrukční plicní nemocí. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 18, 132–137.
165. Neumannová, K. (2017). Vliv rehabilitační léčby na úroveň pohybových aktivit u nemocných s chronickou obstrukční plicní nemocí. *Studia Pneumologica et Phthiseologica*, 77, 14–18.
166. Neumannová, K., Doušová, T., Sedlák, V., Zatloukal, J., Kos, S., & Zatloukal, J. (2017). Doporučený postup České pneumologické a ftizeologické společnosti a České společnosti dětské pneumologie pro dlouhodobou domácí léčbu poruch expektorace pomocí přístroje CoughAssist. *Cesk Slov Neurol N*, 80/113, 480–484.
167. Neumannová, K., Janura, M., Kováčiková, Z., Svoboda, Z., & Jakubec, L. (2015). *Analýza chůze u nemocných s chronickou obstrukční plicní nemocí*. Olomouc: Univerzita Palackého.
168. Neumannová, K., Zatloukal, J., Koblížek, V., & Kopecký, M. (2017). Plicní rehabilitace (493–501). In Kolek, V., Kašák, V., & Vašáková, M. et al., *Pneumologie* (3rd ed.). Praha: Maxdorf Jessenius.
169. Norweg, A. M., Whiteson, J., Malgady, R., Mola, A., & Rey, M. (2005). The effectiveness of different combinations of pulmonary rehabilitation program components, a randomized controlled trial. *Chest*, 128, 663–672.
170. Nosál, R. (1996). Lázeňská léčba respiračních chorob u malých pacientů. *Zdravotnické noviny, Lékařské listy*, 45, 11.

171. Novák, M., & Paleček, F. (1999a). Plíce – poddajnost (122–135). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
172. Novák, M., & Paleček, F. (1999b). Svaly a hrudník (65–88). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
173. Novotná, J., & Hnízdil, J. (1996). Posuny v jednotlivých spojích osově kostry (diagnostika, syndromologie, mobilizační techniky) (151–186). In Hnízdil, J. et al. (eds.), *Léčebné rehabilitační postupy Ludmily Mojžíšové*. Havlíčkův Brod: Grada.
174. Nurmatov, U., Devereux, G., & Sheikh, A. (2011). Nutrients and foods for the primary prevention of asthma and allergy: Systematic review and meta-analysis. *The Journal of allergy and clinical immunology*, 127, 724–733.
175. Ošťádal, O., Burianová, K., & Zdařilová, E. (2008). *Léčebná rehabilitace a fyzioterapie v pneumologii*. Olomouc: Univerzita Palackého.
176. Palašáková-Špringrová, I. (2011). *Akrální koaktivační terapie*. Rehaspring: Čelákovice.
177. Paleček, F. (1999). Regulace v respiračním systému (208–240). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
178. Paleček, F. (2001). *Patofyziologie dýchání*. Praha: Karolinum.
179. Palen, V., Rea, T. D., Manolío, T. A., Lumley, T., Newman, A. B., Tracy, R. P., Enright, P. L., & Psaty, B. M. (2004). Respiratory muscle strength and the risk of incident cardiovascular events. *Thorax*, 59, 1063–1067.
180. Pavlů, D. (2002). *Speciální fyzioterapeutické koncepty a metody*. Brno: Cerm, s.r.o.
181. Pauk, N. (2010). Léčba CHOPN. *Studia pneumologica et phthiseologica*, 70, 47.
182. Pauk, N. (2005). Strategie moderní léčby chronické obstrukční plicní nemoci. *Farmakoterapie*, 1, 67–75.
183. Pepin, V., Laviolette, L., Brouillard, C., Sewell, L., Singh, S. J., Revill, S. M. et al. (2011). Significance of changes in endurance shuttle walking performance. *Thorax*, 66, 115–120.
184. Persson, L. J. P., Aanerud, M., Hiemstra, P. S., Hardie, J. A., Bakke, P. S., & Eagan, T. M. L. (2012). Chronic Obstructive Pulmonary Disease Is Associated with Low Levels of Vitamin D. *PLoS ONE*, 7, e38934.
185. Pitta, F., Takaki, M. Y., de Oliveira, N. H., Sant'Anna, T. J., Fontana, A. D., Kovelis, D. et al. (2008). Relationship between pulmonary function and physical activity in daily life in patients with COPD. *Respiratory Medicine*, 102, 1203–1207.
186. Pitta, F., Troosters, T., Spruit M. A., Probst, V. S., Decramer, M., & Gosselink, R. (2005). Characteristics of physical activities in daily life in chronic obstructive pulmonary disease. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 171, 972–977.
187. Placheta, Z. (1999a). Základy ordinace pohybové aktivity (195–204). In Placheta, Z., Siegelová, J., Štejfá, M., Homolka, P., Kára, T., & Novotný, J., *Zátěžová diagnostika v ambulanci a klinické praxi*. Praha: Grada Publishing.
188. Placheta, Z. (1999b). Základní funkční hodnoty zátěžových vyšetření (65–107). In Placheta, Z., Siegelová, J., Štejfá, M., Homolka, P., Kára, T., & Novotný, J., *Zátěžová diagnostika v ambulanci a klinické praxi*. Praha: Grada Publishing.
189. Placheta, Z. (1999c). Spiroergometrie (144–145). In Placheta, Z., Siegelová, J., Štejfá, M., Homolka, P., Kára, T., & Novotný, J., *Zátěžová diagnostika v ambulanci a klinické praxi*. Praha: Grada Publishing.
190. Placheta, Z., & Siegelová, J. (1999). Reakce a adaptace na zátěž (21–40). In Placheta, Z. et al., *Zátěžová diagnostika v ambulanci a klinické praxi*. Praha: Grada Publishing.
191. Pohl, J. (2001). Asthma bronchiale. *Pediatric pro praxi*, 5, 234–237.
192. Pohunek, P., & Svobodová, T. (2007). *Průduškové astma v dětském věku*. Praha: Jesenius Maxdorf.
193. Polkley, M. I. (2002). Muscle metabolism and exercise tolerance in COPD. *Chest*, 121, 131–125.
194. Poulain, M., Doucet, M., Major, G. C., Drapeau, V., Sériès, F., Boulet, L., Tremblay, A., & Maltais, F. (2006). The effect of obesity on chronic respiratory diseases: pathophysiology and therapeutic strategies. *Canadian Medical Association Journal*, 174, 1293–1299.
195. Price, S. A., & Wilson, L. C. (1997). *Pathophysiology-clinical concepts of disease processes*. St. Louis: Mosby.
196. Pryor, J. A. (1999). Physiotherapy for airway clearance in adults. *European Respiratory Journal*, 14, 1418–1424.
197. Pryor, J. A., & Weber, B. A. (2002a). Physiotherapy techniques (161–242). In Pryor, J. A., & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
198. Pryor, J. A., & Weber, B. A. (2002b). Airway clearance techniques (189–214). In Pryor, J. A., & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.
199. Pryor, J. A., & Weber, B. A. (2002c). Breathing control (182–186). In Pryor, J. A., & Prasad, S. A. (eds.), *Physiotherapy for respiratory and cardiac problems* (3rd ed.). Edinburgh: Churchill Livingstone.

200. Přerovská, S., & Maršík, F. (2002). *Interakce respiračního a kardiovaskulárního systému člověka*. Praha: Ústav termomechaniky AV ČR.
201. Puckree, T, Cerny, F., & Bishop, B. (2002). Does intercostal stretch alter breathing pattern and respiratory muscle activity in conscious adults? *Physiotherapy*, 88, 2, 89–97.
202. Revill, S. M., Morgan, M. D. L., Singh, S. J., Williams, J., & Hardman, A. E. (1999). The endurance shuttle walk: a new field test for the assessment of endurance capacity in chronic obstructive pulmonary disease. *Thorax*, 54, 213–222.
203. Ries, A. L., Carlin, B. W., Kohlman, V. C., Casaburi, R., Celli, B. R., Emery Ch. F., Hodgkin, J. E., Mahler, D. A., Make, B., & Skolnick, J. (1997). Pulmonary rehabilitation. *Chest*, 112, 1363–1396.
204. Roche, N. (1999). Recent advances: pulmonary medicine. *British Medical Journal*, 318, 171–176.
205. Rochester, C. L. (2003). Exercise training in chronic obstructive pulmonary disease. *Journal of Rehabilitation Research & Development*, 40, 59–80.
206. Rochester, C. L., Vogiatzis, I., Holland, A. E., Lareau, S. C., Marciniuk, D. D., Puhan, M. A. et al. (2015). An official American Thoracic Society/European Respiratory Society policy statement: enhancing implementation, use, and delivery of pulmonary rehabilitation. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 192, 1373–1386.
207. Rossi, A., Centanni, S., Cerveri, I., Gulotta, C., Foresi, A., Cazzola, M., & Brusasco, V. (2012). Acute effects of indacaterol on lung hyperinflation in moderate COPD: A comparison with tiotropium. *Respiratory Medicine*, 106, 84–90.
208. Roussos, Ch. (1995). *The thorax part B: applied physiology*. New York: Marcel Dekker, Inc.
209. Ruprich, J. a kol. (2017). *Méně než 1% osob má dostatek vitamínu D z obvyklé české stravy – v zimě to zakládá na problémy*. Retrieved 1. 5. 2018 on the World Wide Web: <http://www.szu.cz/tema/bezpecnost-potravin/mene-nej-1-osob-ma-dostatek-vitamínu-d-z-obvykle-ceske>.
210. Rychlíková, E. (1997). *Manuální medicína* (2nd ed.). Praha: Maxdorf.
211. Salajka, F. (2006). *Hodnocení kvality života u nemocných s bronchiální obstrukcí*. Praha: Grada.
212. Satinská, J. (2003). Spirometrie, křivka průtok–objem (13–23). In Fišerová, J., Chlumský, J., Satinská, J. et al., *Funkční vyšetření plic*. Praha: Geum.
213. Satinská, J. (2005). Chronická obstrukční plicní nemoc a plicní hyperinflace. *Medicína po promoci*, 6, 94–98.
214. Sedlák, V., Chlumský, J., Teřl, M. et al. (2009). *Doporučený postup diagnostiky a léčby obtížně léčitelného bronchiálního astmatu*. NTCA (2009). Retrieved 1. 7. 2011 on the World Wide Web: <http://www.pneumologie.cz/odborne/doporucene-postupy.php>.
215. Schols, A. M. W. J. (2013). Nutrition as a metabolic modulator in COPD. *Chest*, 144, 1340–1345.
216. Schwartz, J., & Weiss, S. T. (1994). Relationship between dietary vitamin C intake and pulmonary function in the First National Health and Nutrition Examination Survey (NHANES I). *American Journal of Clinical Nutrition*, 59, 110–114.
217. Siegllová, J., & Homolka, P. (1999). Onemocnění dýchacího ústrojí (234–237). In Placheta, Z. et al., *Zátěžová diagnostika v ambulanci a klinické praxi*. Praha: Grada.
218. Silbernagl, S., & Lang, F. (2001). *Atlas patofyziologie člověka*. Praha: Grada Publishing.
219. Simons, D. G., Travell, J. G., & Simons, L. S. (1999). *Myofascial pain and dysfunction: the trigger point manual. Volume 1. Upper part of body* (2nd ed.). Philadelphia: Lippincott Williams & Wilkins.
220. Singh, S. J., Jones, P., Evans, R., & Morgan, M. (2008). The minimum clinically important improvement for the incremental shuttle walking test. *Thorax*, 63, 775–777.
221. Singh, S. J., Morgan, M. D., Scott, S., Walters, D., & Hardman, A. E. (1992). Development of a shuttle walking test of disability in patients with chronic airways obstruction. *Thorax*, 47, 1019–1024.
222. Skládal, J. (1976). *Bránice člověka ve světle normální a klinické fyziologie*. Praha: Academia.
223. Skládal, J., Škarvan, K., Ruth, C., & Mikulenk, V. (1970). Posturální funkce bránice u člověka. *Československá fyziologie*, 19, 279–280.
224. Smolíková, L. (2000). Fámy, skutečnost a současné možnosti rehabilitační terapie u respiračních onemocnění. *Zdravotnické noviny, Lékařské listy*, 49, 9.
225. Smolíková, L. (2001). Inhalační léčba a inhalátory doma. *Pediatric pro praxi*, 3, 129–133.
226. Smolíková, L. (2002). Hygiena horních cest dýchacích – součást léčebné rehabilitace. *Pediatric pro praxi*, 6, 262–267.
227. Smolíková, L., & Máček, M. (2006). *Fyzioterapie a pohybová léčba u chronických plicních onemocnění*. Praha: Blue wings.
228. Smolíková, L., & Máček, M. (2010). *Respirační fyzioterapie a plicní rehabilitace*. Brno: Národní centrum ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů.
229. Spruit, M. A., Singh, S. J., Garvey, C., Zu Wallack, R., Nici, L., Rochester, C. et al. (2013). An official American Thoracic Society/European Respiratory Society statement: Key concepts and advances in pulmonary rehabilitation. *American Journal of Respiratory and Critical Care Medicine*, 188(8), e13–e64.

230. Sterk, P. J. (2004). Let's not forget: the GOLD criteria for COPD are based on post-bronchodilator FEV₁. *European Respiratory Journal*, 23, 497–498.
231. Stiller, K. (2000). Physiotherapy in intensive care. *Chest*, 118, 1801–1813.
232. Škapík, M., Boudyš, V., Hlaváček, A., Jězek, J., Křížek, V., & Tálský, J. (1994). *Využití balneoterapie ve vnitřním lékařství*. Praha: Grada.
233. Špringrová, I. (2011). *Akrální koaktivační terapie: vycházející ze základních principů metody Roswithy Brunkow*. Čelákovice: Rehaspring.
234. Štěpaník, M. (2003). Vyšetření nepřímo měřitelných statických plicních objemů a kapacit (24–32). In Fišerová, J., Chlumský, J., Satinská, J. et al., *Funkční vyšetření plic*. Praha: Geum.
235. Teřl, M. (2007). Asthma bronchiale, novinky v diagnostice a léčbě. *Interní medicína pro praxi*, 4, 184–187.
236. Teřl, M., Čáp, P., Dvořáková, R., Kašák, V., Kočí, T., Novotná B., Panzner, P., Seberová, E., Sedlák, V., & Zindr, V. (2016). Asthma bronchiale (55–108). In Kolek, V. a kol., *Doporučené postupy v pneumologii (2nd ed.)*. Maxdorf: Praha.
237. Teřl, M., & Rybniček, O. (2008). *Asthma bronchiale v příčinách a klinických obrazech (2nd ed.)*. Cheb: Geum.
238. Thomas, A. J. (2006). Chronic obstructive pulmonary disease: the contribution of skeletal muscle dysfunction to exercise intolerance. *Physical Therapy Reviews*, 11, 62–66.
239. Troosters, T., Pitta, F., Decramer, M. (2005). Respiratory muscle assessment in pulmonary rehabilitation (69–79). In Dooner, C. F., Ambrosiino, N., Goldstein, R. (Eds.). *Pulmonary rehabilitation*. New York: Edward Arnold.
240. Türk, Y., van Huisstede, A., Franssen, F. M., Hiemstra, P. S., Rudolphus, A., Taube, C., & Braunstahl, G. J. (2017). Effect of an outpatient pulmonary rehabilitation program on exercise tolerance and asthma control in obese asthma patients. *Journal of cardiopulmonary rehabilitation and prevention*, 37, 214–222.
241. Vacek, Z. (1992). *Embryologie pro pediatrii*. Praha: Karolinum, Nakladatelství a vydavatelství JP.
242. Vacek, Z. (2006). *Embryologie*. Praha: Grada.
243. Van Ede, L., Yzermans, C. J., & Brouwer, H. J. (1999). Prevalence of depression in patients with chronic obstructive pulmonary disease: a systematic review. *Thorax*, 54, 688–692.
244. Vardavasa, C. I., Flouriss, A. D., Tsatsakisd, A., Kafatos, & A. G., Saris, W. H. M. (2011). Does adherence to the Mediterranean diet have a protective effect against active and passive smoking? *Public Health*, 125, 121–128.
245. Vařeka, I. (2002). Posturální stabilita (I. část), terminologie a biomechanické principy. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 9, 115–121.
246. Véle, F. (1997). *Kineziologie pro klinickou praxi*. Praha: Grada.
247. Véle, F. (2003). Kineziologický pohled na vztah dechových pohybů k prevenci posturálních poruch a vadného držení. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 10, 4–6.
248. Verrill, D., Barton, C., Beasley, W., & Lippard, W. M. (2005). The effects of short-term and long-term pulmonary rehabilitation on functional capacity, perceived dyspnea, and quality of life. *Chest*, 128, 673–683.
249. Vojta, V. (1993). *Mozkové hybné poruchy v kojeneckém věku – včasná diagnóza a terapie*. Praha: Grada, Avicenum.
250. Vojta, V., & Peters, A. (1995). *Vojtův princip: svalové souhry v reflexní lokomoci a motorická ontogeneze*. Praha: Grada.
251. Vondra, V. (1996). Definice (3–5). In Drábková, J. et al., *Péče o nemocné chronickou obstrukční plicní nemocí v České republice*. Praha: Jalna.
252. Vondra, V. (2003). Příčiny kašle a jejich léčba. *Interní medicína pro praxi*, 4, 195–198.
253. Vondra, V. (2005). Od patogeneze k terapii chronické obstrukční plicní nemoci. *Medicína pro promoci*, 6, 72–82.
254. Vondra, V., & Malý, M. (2003). Kvalita života nemocných s chronickou obstrukční plicní nemocí. *Interní medicína pro praxi*, 10, 496–500.
255. Vondra, V., Musil, J., Kos, S., & Králíková, E. (2003). *Chronická obstrukční plicní nemoc. Moderní směry v diagnostice a léčbě*. Praha: Vltavín
256. Votava, J., Doležalová, V., Dostálek, C., Lepičovská, V., Nešpor, K. et al. (1988). *Jóga očima lékařů*. Praha: Avicenum.
257. Walda, I., Tabak, C., Smit, H., Räsänen, L., Fidanza, F., Menotti, A. et al. (2002). Diet and 20-year chronic obstructive pulmonary disease mortality in middle-aged men from three European countries. *European Journal of Clinical Nutrition*, 56, 638–643.
258. Watz, H., Pitta, F., Rochester, C. L., Garcia-Aymerich, J., ZuWallack, R., Troosters, T. et al. (2014). An official European Respiratory Society statement on physical activity in COPD. *European Respiratory Journal*, 4, 1521–1537.
259. Weiner, P., Azgad, Y., Ganam, R., & Weiner, M. (1992). Inspiratory muscle training in patients with bronchial asthma. *Chest*, 102, 1357–1361.

260. Weiner, P., Berar-Yanay, N., Davidovich, A., Magadle, R., & Weiner, M. (2000). Specific inspiratory muscle training in patients with bronchial asthma with high consumption of inhaled β_2 -Agonists. *Chest*, 117, 722–727.
261. Wells, Ch. L. (2004). Pulmonary pathology (151–188). In DeTurk, W. E., & Cahalin, L. P., *Cardiovascular and pulmonary physical therapy*. New York: McGraw-Hill.
262. Whipp, B. J., Wagner, P. D., & Agusti, A. (2007). Determinants of the physiological systems responses to muscular exercise in healthy subjects. *European Respiratory Monograph*, 40, 1–35.
263. WHO (2018a). *Bronchial asthma* [online]. Retrieved 19. 5. 2018 on the World Wide Web: <http://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/asthma>.
264. WHO (2018b). *Chronic obstructive pulmonary disease* [online]. Retrieved 19. 5. 2018 on the World Wide Web: [http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/chronic-obstructive-pulmonary-disease-\(copd\)](http://www.who.int/en/news-room/fact-sheets/detail/chronic-obstructive-pulmonary-disease-(copd)).
265. WHO (2008c). *International classification of functioning, disability and health* [online]. Retrieved 25. 10. 2008 on the World Wide Web: <http://www.who.int/classifications/icf/training/icfbeginnersguide.pdf>.
266. Wilson, R., Cole, P. (1988). The effect of bacterial products on ciliary functions. *Am Rev Respir Dis*, 138, S49–S53.
267. Zapatero, A., Barba, R., Ruiz, J., Losa, J. E., Plaza, S., Canora, J., & Marco, J. (2013). Malnutrition and obesity: influence in mortality and readmissions in chronic obstructive pulmonary disease patients. *Journal of Human Nutrition and Dietetics*, 26(Suppl. 1), 16–22.
268. Zapletal, A. (1999). Vývoj respiračních funkcí (285–315). In Paleček, F. (ed.), *Patofyziologie dýchání* (2nd ed.). Praha: Academia.
269. Zapletal, A., Naidr, J., & Pohunek, P. (1992). Stručný popis metod vyšetření funkce plic v dětském a mladistvém věku. *Československá pediatrie*, 47, 520–523.
270. Zatloukal, J., Mayer, M., Neumannová, K., Dvořák, R., & Lošťáková, V. (2011). Mechanika dýchání a její terapeutické ovlivnění u pacientů s plicní formou sarkoidózy. *Rehabilitace a fyzikální lékařství*, 18, 167–172.